

ENSENYAMENT: DRET

ASSIGNATURA: DRET CIVIL IV

PROFESSOR/A: CARLES ENRIC FLORENSA TOMÀS

CURS: 3R

QUADRIMESTRE: 1R

CRÈDITS: 4,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

2. CONTINGUTS

3. PROGRAMA

INTRODUCCIÓ

Lliçó 1: El Dret de Família

1. La Constitució i la família.
2. El Dret de Família: la distribució de competències. Contingut i ordenació sistemàtica: el Codi de Família i els principis que l'inspiren.
3. La regulació del Dret de Família: l'ordre públic i l'autonomia de la voluntat en el negoci jurídic familiar. Les relacions jurídiques familiars.

EL MATRIMONI

Lliçó 2: El matrimoni. La forma civil del matrimoni

1. La definició legal de matrimoni i els seus caràcters. El dret a contreure matrimoni.
2. El sistema matrimonial vigent: *la forma prescrita para los españoles*. Les formes matrimonials eficaces segons el *Código civil*.
3. Forma i formalitats del matrimoni. Les modalitats de la forma civil. Breu referència a les modalitats extraordinàries de celebració del matrimoni.
4. La modalitat ordinària. L'expedient matrimonial: contingut.

Lliçó 3: El negoci jurídic matrimonial

1. El principi de llibertat matrimonial. Les esposalles o promesa de matrimoni.
2. La capacitat matrimonial dels contraents. Les incapacitats: absolutes i relatives. El règim de les dispenses.
3. El consentiment matrimonial: estructura i caràcter. El matrimoni per apoderat.

4. Els vicis del consentiment matrimonial. La reserva mental i la simulació.
5. Constància registral del matrimoni. La prova del matrimoni.

Lliçó 4: Els efectes personals del matrimoni

1. El principi d'igualtat jurídica entre els cònjuges. L'actuació en interès de la família.
2. Els deures recíprocs dels cònjuges en l'àmbit personal.
3. El domicili, la nacionalitat i el veïnatge civil.

Lliçó 5: La nul·litat del matrimoni

1. La nul·litat matrimonial. Les seues causes.
2. L'acció de nul·litat.
3. Els efectes específics de la declaració de nul·litat. El matrimoni putatiu.
4. La convalidació del matrimoni nul.
5. L'eficàcia civil de les sentències canòniques de nul·litat.

Lliçó 6: La separació matrimonial

1. La separació matrimonial: legal o judicial i de fet. La nova *Ley 15/2005*, de 8 de juliol.
2. La separació judicial: per petició consensuada y per petició unilateral. Requisits comuns i particulars. L'acció de separació.
3. Els efectes específics de la separació judicial.
4. La reconciliació: els seus efectes.
5. La separació de fet: distinció entre la pactada i la no acordada.

Lliçó 7: La dissolució del matrimoni

1. Les causes de dissolució del matrimoni, en general.
2. El divorci: concepte i fonament. La nova *Ley 15/2005*, de 8 de juliol.
3. L'acció de divorci i les seves causes extintives: la reconciliació.
4. Els efectes específics de la sentència de divorci.

Lliçó 8: Les mesures i els efectes comuns a la nul·litat, la separació i el divorci

1. La demanda: admissió i efectes legals. Les mesures preliminars o prèvies.
2. Les mesures provisionals: en relació als cònjuges i als fills.
3. El conveni regulador: naturalesa, contingut mínim i aprovació judicial. La subsidiarietat de la regulació judicial.
4. L'ús de l'habitatge familiar i del parament.
5. La pensió compensatòria: fixació de la quantia i extinció.
6. La mediació familiar.

LES RELACIONS PATRIMONIALS ENTRE CÒNJUGES

Lliçó 9: Els efectes legals del matrimoni en l'àmbit patrimonial. El règim econòmic matrimonial

1. Consideracions generals: efectes *inter vivos* i *post mortem* del matrimoni.
2. La potestat de direcció de la família. Les despeses familiars. Disposició sobre l'habitatge familiar i els mobles d'ús ordinari.
3. Els negocis jurídics entre cònjuges. La protecció dels creditors.
4. El règim econòmic matrimonial: concepte i tipus diferents. La seva necessitat: el règim econòmic matrimonial legal. Modificació i publicitat del règim.
5. Els efectes patrimonials *post mortem* no successoris del matrimoni. L'atribució del parament de l'habitatge familiar i l'any de viduïtat. La quarta vidual.

Lliçó 10: Els negocis per raó de matrimoni

1. Els capítols matrimonials: concepte i funció. El matrimoni com a pressupòsit negocial.
2. El contingut dels capítols. Els pactes sobre el règim econòmic matrimonial i els pactes successoris. Altres disposicions per raó de matrimoni: l'usdefruit universal capitular.
3. Els requisits de validesa dels capítols: temps i forma. Els subjectes intervinents i la capacitat per atorgar capítols.
4. La modificació dels capítols. Ineficàcia dels capítols.
5. Les donacions per raó de matrimoni: capitulars i atorgades fora de capítols.

Lliçó 11: Els règims econòmics matrimonials. El règim de separació de béns

1. Consideracions generals: els règims regulats. Les fonts del règim de separació.
2. La titularitat dels béns: el principi d'independència i d'autonomia patrimonial dels cònjuges. Les presumpcions sobre la titularitat.
3. La gestió dels béns propis: administració i disposició.
4. L'extinció del règim. Consideració especial de la compensació econòmica per raó de treball.
5. Les compres amb pacte de supervivència: concepte i configuració jurídica. Requisits. Règim. La ineficàcia del pacte: causes i efectes.

LES RELACIONS CONVIVENCIALS DE BASE NO MATRIMONIAL

Lliçó 12: Les parelles de fet

1. Les unions estables de parella: principis bàsics de la seua regulació.
2. La parella de fet heterosexual: constitució. Efectes durant la convivència: personals i patrimonials.
3. Causes i efectes de l'extinció. L'extinció per defunció.
4. La parella de fet homosexual: constitució. Efectes durant la convivència: personals i patrimonials.
5. Causes i efectes de l'extinció. L'extinció per defunció: els drets successoris.

Lliçó 13: Les situacions convivencials d'ajuda mútua

1. Concepte. Titulars de la relació convivencial.
2. Constitució i regulació de la convivència.
3. Causes i efectes de l'extinció: extinció en vida dels convivents i extinció per defunció.
4. Les situacions de convivència respecte de persones grans: l'acolliment de la gent gran. El pacte d'acolliment. L'extinció i els seus efectes.

LA RELACIÓ DE PARENTIU

Lliçó 14: El parentiu. El dret d'aliments entre parents

1. El significat del parentiu i els seus tipus: per consanguinitat, per afinitat i per adopció.
2. El còmput del parentiu: les idees de línia i grau. Efectes.
3. Els aliments entre parents: concepte i delimitació.
4. Fonament, fonts, naturalesa jurídica i caràcters de l'obligació d'aliments.
5. Els subjectes de la relació. Naixement de l'obligació: la necessitat de l'alimentat.
6. El contingut del dret d'aliments. Quantia dels aliments i mode de pagament.
7. Efectes de l'incompliment. Extinció de l'obligació: les seves causes.

Lliçó 15: La filiació

1. Concepte. Els principis rectors de la filiació. Classes de filiació.

2. La determinació de la filiació matrimonial i no matrimonial. La determinació judicial de la filiació: les accions de filiació de reclamació i d'impugnació.
3. La filiació derivada de les tècniques de reproducció assistida. La fecundació *post mortem*.
4. Els efectes de la filiació.
5. La prova de la filiació: els seus diferents mitjans. La possessió d'estat.

Lliçó 16: La filiació adoptiva i l'adopció

1. La filiació adoptiva i la seva equiparació amb la filiació per naturalesa.
2. Els estatuts jurídics de l'adoptant i l'adoptat.
3. La constitució de l'adopció: autonomia de la voluntat L'expedient d'adopció..
4. Efectes de l'adopció: especial consideració dels efectes en l'esfera familiar.
5. La irrevocabilitat de l'adopció. La seva extinció.

EL DRET DE FAMÍLIA I LES INSTITUCIONS CIVILS DE PROTECCIÓ DE LA PERSONA

Lliçó 17: La potestat del pare i de la mare

1. El règim de la potestat. La representació legal com a instrument jurídic: excepcions.
2. El seu contingut: deures i facultats en l'àmbit personal i en l'àmbit patrimonial.
3. La titularitat de la potestat: caràcter dual i contingut personal. L'extinció de la titularitat: privació i recuperació.
4. L'exercici de la potestat. L'exercici conjunt dels pares: les conseqüències de la falta de convivència. La suspensió.
5. L'extinció de la potestat del pare i de la mare: causes.
6. La pròrroga i la rehabilitació de la potestat del pare i de la mare.

Lliçó 18: La tutela

1. Les situacions personals sotmeses a tutela: tutela de menors i tutela d'incapacitats.
2. Promoció i constitució del règim de tutela. L'«assumpció automàtica de les funcions tutelars».
3. El règim de la tutela. La representació legal com a instrument jurídic: excepcions.
4. El contingut: drets i deures en els àmbits personal i patrimonial.
5. Les modalitats de designació del tutor: voluntària i judicial. El Consell de tutela.
6. La titularitat del càrrec de tutor: delació i presa de possessió. L'administrador patrimonial. Capacitat i idoneïtat. L'entitat pública de protecció de menors.
7. L'estatut jurídic del càrrec de tutor.
8. L'exercici del càrrec de tutor: el règim de autoritzacions.
9. L'extinció del règim de tutela: causes.

Lliçó 19: Les altres institucions de protecció

1. La curatela. El règim de la curatela: la complementació de capacitat.
2. El defensor judicial. Els supòsits legals del seu nomenament.
3. La protecció dels menors deseparats. L'acolliment: concepte i classes.
4. La guarda de fet. El règim dels actes del guardador.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

5. BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- ALBALADEJO, Manuel, *Curso de Derecho civil, IV*, «Derecho de Familia», José María Bosch Editor, Barcelona, 2001.
- BADOSA COLL, Ferran (Director), *Manual de Dret civil català*, Marcial Pons, Madrid-Barcelona, 2003.
- DÍEZ-PICAZO, Luis-GULLÓN, Antonio, *Instituciones de Derecho civil, Vol. II/2*, Madrid, 1998.
- GETE-ALONSO, M^a DEL CARMEN, *Derecho de familia vigente en Cataluña*, Cálamo, Barcelona, 2003.
- LACRUZ, José Luis, *et alii, Elementos de Derecho civil, IV*, «Derecho de familia», Dykinson, Madrid, 2002.
- MALUQUER DE MOTES, Carlos J. (Coordinador), *Derecho de familia. Análisis desde el derecho catalán*, Editorial Bosch, 2a. ed., Barcelona, 2005.
- PUIG FERRIOL, Lluís-ROCA TRIAS, Encarna, *Instituciones del Dret civil de Catalunya, II*, Tirant lo Blanch, 6a. ed., València, 2004.

TEXTOS LEGALS

- EGEA, Joan-FERRER, Josep, *CODI CIVIL DE CATALUNYA i legislació complementària*, EUB, Barcelona, 2003.
- CÓDIGO CIVIL: de qualsevol editorial, edició de 2005.

6. AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant un examen final escrit, de caràcter obligatori per l'alumne matriculat, que se superarà obtenint la qualificació d'aprobat. L'examen pot constar d'una part teòrica i una altra de pràctica; en la pràctica, si s'escau, es podran utilitzar els textos legals per a la resolució del supòsit de fet plantejat. La qualificació d'aprobat s'obtindrà amb la suficiència demostrada en totes les respostes a les preguntes, inclosa la part pràctica, si n'hi ha.

Els i les alumnes que hagin realitzat la recensió de la lectura recomanada podran veure incrementada la nota obtinguda en l'examen final. Aquesta circumstància es farà palesa mitjançant el símbol * al costat del nom o de la nota obtinguda per l'alumne.

Recensió de lectura recomanada

La recensió és un treball individual de l'alumne que consisteix en la realització d'un examen crític sobre un estudi o escrit jurídic recomanat pel professor o professora de l'assignatura i relatiu a la matèria del programa. No és, doncs, un resum, sinó un comentari personal sobre la lectura - llibre, article de revista, etc. -, tot valorant l'opinió o criteri de l'autor. Per a tal fi, es pot dividir el comentari en parts, coincidents o no amb les de la pròpia lectura recomanada.

La recensió no es pot lliurar realitzada a mà i l'extensió ha de ser d'entre 2 i 10 planes.

La recensió podrà presentar-se en qualsevol moment durant la vigència del quadrimestre corresponent, fins al mateix dia de l'examen final, i es lliurarà al professorat de l'assignatura o a la Secretaria del Departament de Dret Privat.